herpy

SKILDPADDER

Red-bellied Short-necked Turtle

Emydura subglobosa

Emydura subglobosa er en farverig, dagaktiv sidehalsskildpadde fra floder, laguner og sumpe i det sydlige Ny Guinea og det nordlige Australien. Den har lyserød til rød bugplade og to gule striber i hver side af hovedet. Hunnerne bliver op til 26 cm, og arten lever i mindst 20-30 år, så den kræver et stort, filtreret akvarium med solplads, varme og UVB.

Familie: Chelidae Tidligere navn: *Emydura albertisii*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**13-26 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**20-30 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Semi-akvatisk**
Biotop	**Vådområde**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**130 × 65 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-29 °C**
Hotspot	**32-35 °C**
Temperatur, nat	**22-24 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 30-40 cm
Vandtemperatur	**24-28 °C**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, færdigfoder, planter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**84-144 mdr.**
Kuldstørrelse	**4-11 æg**
Kuld pr. år	**2-4**
Inkubation	**60-120 dage** ved 26-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke vurderet (NE)**

Arten står hverken på CITES-listerne eller i EU-bilag A-D. Den står ikke på de danske lister over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015 og nr. 686 af 31.5.2023). Dyrevelfærdslovens almindelige krav gælder.

Om arten

Emydura subglobosa er en mellemstor vandskildpadde med et glat, lavt hvælvet rygskjold i beige, kastanjebrun eller skifergrå. Hovedet er gråt til olivengrønt med en kraftig gul stribe fra snudespidsen gennem øjet og to gule skægtråde på hagen. Bugpladen er hvid, lyserød eller orange til rød, og ben, hale og halsens underside har røde tegninger. Ungerne har klare farver og en lys kant rundt om skjoldet; med alderen blegner det røde til lyserødt.

Skjoldlængden er 13-17 cm hos hannerne og 15-26 cm hos hunnerne. Hunnerne bliver større og har kortere haler, mens hannerne har en længere, tykkere hale. Som alle sidehalsskildpadder (familien Chelidae) trækker arten ikke halsen lige ind, men lægger den sidelæns ind under skjoldkanten. Halsen kan derfor komme i klemme ved faste genstande, så indretningen skal have brede, frie passager mellem sten og rødder.

Arten blev beskrevet i 1876, og *Emydura albertisii* er et synonym. Der skelnes mellem to underarter, *E. s. subglobosa* og *E. s. worrelli*, som kun er svagt adskilt genetisk. Navnet *subglobosa* betyder "næsten kugleformet" og hentyder til skjoldets form. Dyrene i handlen er i dag oftest opdrættede. Arten er sjældent aggressiv over for andre skildpadder, men bider hårdt, når den føler sig truet. Den er en kraftig svømmer og vokser hurtigt fra et lille, dekorativt akvarium.

Udbredelse og levested

Emydura subglobosa lever i det sydlige Ny Guinea, både i Papua Ny Guinea og i den indonesiske del af øen, og i det nordlige Australien. Nominatformen findes i Australien kun helt oppe på spidsen af Cape York i Queensland, ved Jardine River. Underarten *E. s. worrelli* lever i floder i Northern Territory ved Carpentariabugten, bl.a. Batten Creek og MacArthur River; præcis hvor grænsen mellem de to underarter går, er ikke afklaret. Typefundstedet er Naiabui ved Amama River i det sydøstlige Papua Ny Guinea.

Arten er ikke vurderet af IUCN, og bestandenes størrelse er ikke dokumenteret. Kortet viser kun den oprindelige udbredelse.

> **Oprindelig udbredelse:** Papua Ny Guinea, Indonesien og Australien.

LEVESTED

Arten lever i ferskvand: langsomt flydende floder, laguner, søer, sumpe og sæsonvise vådområder på tropiske lavlandssletter. Dyrene er dagaktive, tilbringer det meste af tiden i vandet, hvor de søger føde, og skifter mellem at svømme og sole sig for at holde kropstemperaturen. Klimaet er tropisk med en våd og en tør sæson. Gennemsnitstemperaturen ligger omkring 23-30 °C det meste af året, og i den tørre tid midt på året kan nætterne komme ned på 10-15 °C. Når vandstanden falder i den varme, tørre tid, søger dyrene til oversvømmede områder.

I naturen lever arten især af bløddyr, krebsdyr og vandinsekter. Hunnerne forlader kun vandet for at lægge æg i sand eller jord ved bredden eller ved foden af træer.

Pasning

TERRARIET

Hold arten i et stort akvarium eller kar, ikke i et almindeligt terrarie. Et voksent dyr skal have mindst 130 × 65 × 60 cm, fem gange skjoldlængden i længden og halvt så meget i bredden med landdelen regnet med, og større er altid bedre. Unge dyr kan holdes i mindre kar, men skal flyttes op, efterhånden som de vokser, så planlæg efter voksenstørrelsen fra starten.

Landdelen skal være så stor, at hele dyret kan komme op af vandet og tørre helt, og den skal have en rampe med godt greb. En flydende ø, der vipper under dyret, giver sjældent en helt tør solplads. Indret med glatte sten, drivtræ, kork og robuste vandplanter. Undgå skarpe sten, fint grus, som dyret kan sluge, og dekorationer, hvor det kan sidde fast under vand. Bunden kan være bar eller have store flodsten eller sand. Arten svømmer meget, så giv frit svømmerum og skjul både i vandet og på land.

Akvariet skal være helt flugtsikkert med låg eller høje vægge. Hold helst ét dyr pr. akvarium: hanner kan chikanere hunner, og fredelige dyr kan alligevel bide og stresse hinanden. Skal flere dyr gå sammen, kræver det et kar, der er mindst 50 % større, og en ekstra solplads pr. dyr. Sæt nye dyr i karantæne for sig selv med eget net og eget udstyr, og del ikke filter med ukendte dyr. Voksne hunner skal have adgang til en dyb, let fugtig æglægningskasse med sand, også uden en han.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Karantæne og hygiejne

TEMPERATUR

Vandet skal holde 24-28 °C året rundt, styret af en termostat og et varmelegeme, der er beskyttet mod slag. Solpladsen skal have en overfladetemperatur på 32-35 °C, målt med en digital sonde, og luften over vandet 26-29 °C. Om natten må lufttemperaturen falde til 22-24 °C. Solpladsen skal varme dyret lokalt uden at overophede hele akvariet. Unge og nyindkøbte dyr har særligt brug for stabil varme.

Arten er tropisk og skal ikke i vinterhvile. Falder aktiviteten eller appetitten pludselig, så tjek vandtemperatur, solplads, vandkvalitet og dyrets almene tilstand i stedet for at antage, at det er en naturlig hvileperiode.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden styres af vandet og kræver ingen særlig regulering; tallet i boksen gælder luften i et lukket akvarium. Det vigtige er, at solpladsen er varm og tør, så skjold og hud kan tørre helt. En for våd solplads giver skjoldråd.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Skildpadder forurener vandet hurtigt. Brug et kraftigt udvendigt filter, der er beregnet til mere end akvariets vandmængde, for filtres kapacitet er angivet til fisk og er for optimistisk til skildpadder. Ammoniak og nitrit skal være nul i et indkørt system, og vandkvaliteten vurderes ved test, ikke ved at se på, om vandet er klart. Uklart vand, lugt, hudirritation og gentagne øjenproblemer skyldes oftest dårlig vandkvalitet. Kør det biologiske filter ind, før dyret kommer. Moderat strøm er fint, men dyret skal kunne hvile uden at kæmpe mod en kraftig stråle. Fjern uædt foder hurtigt, fordi varmt vand fremmer bakterievækst. Skift en del af vandet jævnligt.

Vandet må gerne være så dybt som muligt; 30-40 cm er et praktisk minimum for et voksent dyr. Unge og nyindkøbte dyr skal have flere stabile hvilepladser lige under overfladen. Arten tåler svagt surt til let basisk vand (pH ca. 6-8), og lidt klor gør den ikke noget; brug et vandbehandlingsmiddel, hvis du er i tvivl om vandet.

LYS OG UVB

Solpladsen skal have kraftigt lys, og UVB anbefales. Brug et T5 HO UVB-rør på 5-7 %, der dækker solpladsen, og mål med et UV-meter: sigt efter et UV-indeks på 1-2 i skjoldhøjde på solpladsen, faldende til næsten nul i skyggen. Arten hører til Ferguson-zone 2. Udskift røret efter producentens anvisning, fordi effekten falder, længe før lyset går ud. Glas stopper UVB, så sol gennem en rude er ikke nok. Styr lyset med et ur, så det følger dagslængden. Natlys er ikke nødvendigt.

Arten soler sig mindre end mange andre vandskildpadder, så UVB er ikke strengt nødvendigt, men det giver sundere skjold og bedre kalkomsætning.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten er altædende. Grundfoderet er et komplet pillefoder til vandskildpadder, suppleret med insekter, orme, krebsdyr, rensede snegle, lidt hel fisk og vandplanter eller bladgrønt. Unge dyr får mere dyrisk føde og mindre, hyppigere måltider. Voksne dyr får færre og mindre næringsrige måltider, så de ikke bliver fede og forurener vandet, mens der hele tiden er planteføde til rådighed. Hele hvirvelløse dyr og hel fisk er bedre end fiskefilet, fordi rent muskelkød har en dårlig mineralbalance. Undgå fede foderfisk og foderfisk med parasitter eller meget thiaminase. Kalk gives via hele byttedyr, sepiaskal eller et tilskud. Giv ikke kød fra pattedyr, hunde- eller kattefoder, brød, mælkeprodukter eller fed, forarbejdet mad. Tørrede rejer duer ikke som grundfoder.

Arten vænner sig let til en fast fodringsrytme; et voksent dyr fodres tre gange om ugen. Fodr gerne i et separat kar, så vandet i akvariet holdes rent.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Emydura subglobosa er en aktiv svømmer, der føler sig tryggest i vandet. Den er et dyr at se på, ikke at holde i hånden, selv om mange dyr lærer at tage foder fra hånden. Håndtering skal være sparsom, fordi den stresser dyret og giver risiko for bid og fald. Skal dyret flyttes, så støt hele kroppen med begge hænder, og hold det lavt over et sikkert underlag. Arten bider hårdt og kan også kradse med kløerne.

Den forsvarer ikke et territorium, men er heller ikke social. En fast ugentlig rutine forebygger de fleste problemer: tjek vandkvalitet, temperatur, adgang til solpladsen, appetit og skjold, skyl filtermaterialet, før strømmen falder, og skift en del af vandet, før det lugter eller bliver uklart. Sæt aldrig uønskede dyr ud i naturen; find en ansvarlig ny ejer.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har en længere og tykkere hale end hunnerne. Forskellen kan ses fra et skjold på ca. 9 cm og er tydelig ved ca. 14 cm. Hunnerne bliver større end hannerne. I naturen bliver dyrene kønsmodne efter 7-12 år ved et skjold på 14-15 cm. Hvor hurtigt dyr i fangenskab bliver kønsmodne, er ikke dokumenteret.

PARRING

Slægten *Emydura* parrer sig året rundt med toppe om foråret og efteråret. Hannen frier med en række signaler: han stryger, blinker og nikker med hovedet foran hunnen, stiller sig snude mod snude og forstøver vand fra næseborene. Parret nikker derefter skiftevis, mens de lægger sig på linje. Dyrene bliver sammen i mange timer, og parringen kan gentages over flere dage. Hannen kan være pågående, så hold øje med bid, og skil dyrene, hvis hunnen bliver stresset eller skadet.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen forlader vandet om natten eller tidligt om morgenen og lægger æggene i et hul i sand eller jord. I naturen sker det i den sene tørtid fra august til oktober. Hun lægger 4-11 hvide, ellipseformede æg, i gennemsnit 7, og kan lægge 2-4 kuld om året. Æggene er ca. 35 × 19 mm og vejer omkring 8 g. Hunnen dækker ikke reden til, men går straks tilbage til vandet. Giv hunnen en dyb kasse med fugtigt sand eller jord. Hunner kan danne æg uden en han, og en hun, der går rastløst rundt, forsøger at flygte eller presser, kan have æg, der ikke kommer ud, og skal straks til dyrlæge.

INKUBATION

Rugetemperaturen er ikke dokumenteret for arten; intervallet i boksen er et skøn ud fra tropiske vandskildpadder. Æggene klækker efter 2-4 måneder, tidligst ved høj temperatur. Hos de australske sidehalsskildpadder, der er undersøgt, afhænger kønnet ikke af temperaturen. Æggene må ikke vendes eller rystes.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er ca. 3 cm ved klækningen. De bliver i ægget en dag eller to og lever af resten af blommen, og de er selvstændige fra første dag. Hold dem i et mindre akvarium med lavt vand, flere stabile hvilepladser lige under overfladen og en let tilgængelig solplads, og skift vandet ofte. Ungerne skal have mere dyrisk føde end voksne dyr og mindre, hyppigere måltider. Deres farver er stærkest i den første tid og blegner med alderen. Flyt dem til større kar, efterhånden som de vokser, og hold dem adskilt fra voksne dyr.

Sundhed og typiske fejl

Hos *Emydura subglobosa* skyldes de fleste problemer vandkvaliteten, varmen og kosten. De typiske fejl er:

- Skjoldråd fra en solplads, der ikke bliver helt tør, og hud- og øjenirritation fra beskidt vand.
- Fedme fra for megen fodring.
- Blødt skjold og dårlig vækst fra for lidt UVB og kalk.
- Forbrændinger fra lamper, der er sat forkert op.
- Skader ved samhold med andre dyr, især bid.
- Æg, der sidder fast hos hunner uden en egnet æglægningskasse.

Kontakt en dyrlæge med krybdyrerfaring, hvis dyret har vedvarende hævelser, flyder skævt, ikke vil æde, hvæser eller trækker vejret med åben mund, bløder eller har skader på skjoldet.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.